

ΠΕΡΙΧΩΡΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΑ

Εισαγωγή

Νοτιανατολικά του Καραβά, στην περιφέρεια ενός πευκόφυτου λόφου, του Πενταδάκτυλου, βρίσκονται τέσσερα γραφικά χωριά. Τα χωριά αυτά είναι οι Μότιδες, Ελιά, Παλιόσοφος και Φτέρυχα. Στην πρώτη μας έκδοση δημοσιεύουμε δύο συνεργασίες που πήραμε για τα χωριά Φτέρυχα και Μότιδες. Προγραμματίζουμε στη επόμενη μας έκδοση να παρουσιάσουμε τα άλλα δυο χωριά, τον Παλιόσοφο και την Ελιά.

Το χωριό «ΦΤΕΡΥΧΑ»

Τα Φτέρυχα βρίσκονται στην περιφέρεια ενός πευκόφυτου ως πριν την εισβολή λόφου, γνωστού με το όνομα «βουνός του Κουσεϊνη». Δεν πρέπει να μας παραξενεύει το τούρκικο όνομα του λόφου, αφού το γειτονικό χωριό Ελιά, στα χρόνια της τουρκοκρατίας, ήταν τσιφλικί (αγρόκτημα) στην κατοχή Τούρκων αγάδων.

Τα Φτέρυχα βρίσκονται σε μια πλαγιά της οροσειράς του Πενταδάκτυλου με πανοραμική τη θέα της θάλασσας, που είναι μόλις τρία χιλιόμετρα μακριά. Είναι κυριολεκτικά πνιγμένο το χωριό μέσα στο ασημί χρώμα της ελιάς και το βαθυπράσινο χρώμα της χαρουπιάς, των λεμονιών και των κυπαρισσιών. Το χωριό όμως βρισκόταν στις καλύτερες ώρες του το Γενάρη, όταν ήταν ανθισμένες οι πολυάριθμες αμυγδαλιές. Το τοπίο τότε έπαιρνε μια όψη γιορταστική που έλκυε πολλούς επισκέπτες, ξένους και Κύπριους (Κερυνειώτες, Λευκωσιάτες κλπ.). Ανάμεσα στα χαμηλά και ταπεινά σπιτάκια του χωριού, καμιά τριανταριά όλα κι όλα, ξεχώριζε η εκκλησία του Αποστόλου Πέτρου και Παύλου. Ήταν σχετικά νέα εκκλησία. Κτίστηκε γύρω στα 1930, την ίδια εποχή που κτίστηκε και το σχολείο. Γιόρταζε στις 29 του Ιούνη και αρκετοί κάτοικοι από τα γύρω χωριά έρχονταν προσκυνητές στη χάρη των δύο αποστόλων. Για πάρα πολλά χρόνια και μέχρι την εισβολή ιερέας ήταν ο παπα-Αριστοτέλης, που λειτουργούσε εκ περιτροπής και στον Άγιο Νικόλαο στην Ελιά και στην Αγία Παρασκευή στον Παλιόσοφο. Κάθε τρεις Κυριακές χτυπούσε το σήμαντρο κι αργότερα, όταν εγκαταστάθηκε, η καμπάνα που μαζεύε στην εκκλησία όλους τους κατοίκους. Εκ περιτροπής γιορτάζονταν στα τρία χωριά και οι μεγάλες γιορτές: Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Θεοφάνεια, Λαμπρή κ.ά. Και τότε συγκεντρώνονταν στην εκκλησία που λειτουργούσε οι κάτοικοι και των τριών χωριών, που ήταν γύρω στους τρακόσιους. Υπάρχουν πληροφορίες ότι σήμερα η εκκλησία λεηλατήθηκε και κλάπηκαν οι εικόνες.

Δίπλα από την εκκλησία είναι το σχολείο που έχει μόνο μια αίθουσα, αρκετά ευρύχωρη. Πολύ κοντά είναι και η κατοικία που έμενε ο δάσκαλος. Οι δάσκαλοι που εργάστηκαν στο χωριό τα τελευταία 50 χρόνια ήταν με τη σειρά οι πιο κάτω: Κύπρος Προεστός, Κώστας Τσιρτσιπής, Γεώργιος Γεωργιάδης, Κώστας Παπαδημητρίου, Γρηγόριος Ορφανίδης, Λάκης Τσαγγαρίδης, Νίκος Δραμιώτης, Ιωάννης Μενελάου και Στέλιος Παναγιδής.

Στο σχολείο έρχονταν και οι μαθητές της Ελιάς που ήταν 5-6. Έρχονταν περπατητοί -η απόσταση είναι 1,5 χιλιόμετρο- με το μεσημεριανό τους σ' ένα καλαθάκι, γιατί τότε τα μαθήματα συνεχίζονταν και το απόγευμα. Λίγα χρόνια

πριν την εισβολή μειώθηκε πολύ ο αριθμός των μαθητών και το σχολείο έκλεισε. Οι μαθητές τότε μεταφέρονταν με ταξί στο σχολείο του Καραβά. Όπως μας είπαν οι γονείς μας, κι εκείνοι στον Καραβά πήγαιναν σχολείο, μόνο που εκείνοι πήγαιναν περπατητοί. Ήταν η εποχή που στα Φτέρυχα δεν είχε σχολείο.

Το κλείσιμο του σχολείου προκάλεσε θλίψη στους κατοίκους, γιατί το θεωρούσαν σαν δείγμα μαρασμού και διάλυσης του χωριού. Έιχε να ακούσω τον Επιθεωρητή, που πήγε στα Φτέρυχα για να διευθετηθεί το κλείσιμο του σχολείου, να διηγείται σε δασκάλους σε κάποιο συνέδριο, πως είδε τον Κοινοτάρχη και μερικούς γέρους που παρευρίσκονταν να δακρύζουν όταν άκουσαν πως ήταν απόφαση του Υπουργείου Παιδείας να κλείσει το σχολείο. Πού να ΄ξεραν τι θα γινόταν το καλοκαίρι του 1974, λίγα χρόνια πιο ύστερα;

Πριν την εισβολή μερικοί ξένοι αλλά και Λευκωσιάτες έκτισαν εξοχικά σπίτια στην περιοχή του χωριού. Ανάμεσά τους ξεχώριζε το αρχοντικό της Αγγλίδας Ροτζερς Λη, όπου την πρώτη μέρα της εισβολής Τούρκοι στρατιώτες συγκέντρωσαν όλους τους χωριανούς και ξένους που κατάφυγαν στα Φτέρυχα. Σήμερα οι εισβολείς άλλαξαν το όνομα του χωριού. Το ονόμασαν Ιλκάζ.

Από κάποια εγκλωβισμένη στην Κερύνεια, που επισκέφτηκε πρόσφατα το χωριό, μάθαμε ότι μερικά σπίτια είναι κατοικημένα. Το καλοκαίρι του 1974 ζούσαν στο χωριό γύρω στις είκοσι οικογένειες. Οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν ηλικιωμένοι. Τα παιδιά τους, αφού παντρεύτηκαν, εγκαταστάθηκαν σ' άλλες κοινότητες είτε γιατί το απαιτούσε η εργασία τους είτε για να μπορέσουν να μαρφώσουν πιο εύκολα τα παιδιά τους. Η έλλειψη τακτικής συγκοινωνίας ήταν το σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετώπιζαν οι κάτοικοι. Αρκετοί, που δεν μπορούσαν ή δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν το χωριό, αναγκάζονταν να πηγαίνουν περπατητοί στον Καραβά ή αλλού για να εργαστούν και το βράδυ κουρασμένοι να επιστρέψουν πάλι με τα πόδια. Υπήρχε όμως στο χωριό από παλιά τηλέφωνο, ρεύμα, ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι, τσιμεντένια αυλάκια για το πότισμα των περιβολιών και πρόσφατα διασωληνωμένο νερό στα σπίτια. Όλα αυτά τα έργα αφειλούνται στους φιλόπονους κατοίκους, που πολλές φορές πρόσφεραν προθυμία εθελοντική εργασία, αλλά και στη δραστήρια χωριτική Αρχή που προεδρός της ήταν για πολλά χρόνια ο κ. Γιάννης Ψωμάς. Στα χρόνια της τουρκικής ανταρσίας (1963) οι Τούρκοι είχαν καταλάβει τα υψώματα που βρίσκονται πάνω από το χωριό και ύψωσαν και τη σημαία τους στην «Κουρτέλλα». Μέχρι να γίνει η επιχείρηση στον Πενταδάκτυλο το Μάρτη του 1964 -πηρε μέρος και ομάδα από το χωριό- και να αναγκαστούν οι Τούρκοι να υποχωρήσουν, οι κάτοικοι εγκατέστησαν σκοπιές πάνω σε εικοσιτετράωρη βάση για προστασία του χωριού. Κι ήταν μεγάλη η συγκίνησή τους όταν το πρωί που έγινε η επιχείρηση είδαν στην «Κουρτέλλα» να κυματίζει η ελληνική σημαία.

Σήμερα οι κάτοικοι των Φτερύχων είναι διασκορπισμένοι σε διάφορες κοινότητες στην ελεύθερη Κύπρο. Μερικοί ηλικιωμένοι έχουν πεθάνει με τον καημό της προσφυγιάς και χωρίς ν' αξιωθούν να ξαναδούν το σπίτι τους και το χωριό τους. Οι υπόλοιποι ζούμε με τον πόνο αγνοουμένων αγαπητών προσώπων (τέσσερις κάτοικοι είναι αγνοούμενοι) και τη νοσταλγία του μικρού μα όμορφου χωριού μας που 'ναι μέσα μας μια ανοικτή πληγή.

Περιμένουμε κι ελπίζουμε πως η μέρα του γυρισμού θα 'ρθει, γιατί η αδικία δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα. Και θα 'ναι μια μέρα που οι αμυγδαλιές θα 'ναι ανθισμένες.

Χριστάκης Ψωμάς

Το χωριό «ΜΟΤΙΔΕΣ»

Το χωριό «Μότιδες» ήταν το πιο μικρό και το πιο κοντινό χωριό προς την κωμόπολη Καραβά.

Η προέλευση της ονομασίας του χωριού Μότιδες δεν είναι επακριβώς γνωστή. Υπάρχουν μερικές εκδοχές και ίσως οι πιο πιθανές είναι οι εξής: Επειδή το χωριό είναι κτισμένο μεταξύ δυο λόφων, υπήρχε η άποψη ότι το χωριό μπορεί να πήρε το όνομά του από την ιταλική λέξη «Μόντε» που σημαίνει βουνό. Άλλη εκδοχή είναι ότι στα δυτικά του χωριού υπήρχε κάποιο μικρό εργαστήρι που έφτιαχναν πήλινα αγγεία, τους γνωστούς «Μπότιδες». Το χώμα στην περιοχή ήταν πολύ αργιλωδες και δε χρειαζόταν μεγάλη επεξεργασία για τα πήλινα αυτά αγγεία που τα χρησιμοποιούσαν για το πόσιμο νερό.

Μια τρίτη εκδοχή αναφέρει ο Νέαρχος Κληρίδης στο βιβλίο του «Χωριά και Πολιτείες της Κύπρου». Ο μικρός αυτός οικισμός κοντά στην κωμόπολη Καραβά χρωστά το όνομά του στους πρώτους οικιστές του που είχαν το όνομα «Μότιδες» (ξενική ονομασία). Η ονομασία αυτή είχε σχέση με το επάγγελμά τους που ήταν να επισκέπτονται τα κτήματα των γεωργών και να εκτιμούν το ποσό των προϊόντων που θα έπαιρναν για σκοπούς φορολογίας. Είναι γνωστό πως στα χρόνια της Τουρκοκρατίας οι γεωργοί πλήρωναν για κάθε προϊόν 1/10 της σοδιάς τους σαν φόρο στην κυβέρνηση. Αυτό ήταν υποχρεωτικό για όλα τα κύρια προϊόντα των κατοίκων. Στο χωριό Μότιδες έμεναν λοιπόν αυτοί οι ειδικοί εκτιμητές που τους ονόμαζαν «Καστελλάνους» ή «Τατσιάρηδες» που μαζί με τον προεστό του χωριού έπρεπε να εκτιμήσουν την ποσότητα των προϊόντων και να επιβάλουν τη φορολογία στον κάθε γεωργό. Από το όνομα αυτών λοιπόν των ανθρώπων πήρε και το χωριό το όνομα Μότιδες.

Το χωριό ίσως κάποτε να ήταν «τσιφλίκι» και να είχε το αρχοντικό του εκεί κάποιος πλούσιος. Η εκδοχή αυτή πηγάζει από το γεγονός ύπαρξης ενός μισογκρεμισμένου μεγάλου σπιτιού στο οποίο ξεχώριζαν μεγάλα δωμάτια με καμάρες. Σε μερικά από τα δωμάτια υπήρχαν μεγάλα πιθάρια στα οποία αποθηκεύετο ελαιόλαδο.

Στο χωριό τα πολύ παλιά χρόνια λειτουργούσε ελαιόμυλος, ο οποίος σταμάτησε τη λειτουργία του γύρω στα τέλη του 19ου αιώνα περίπου.

Βασικά προϊόντα του χωριού ήταν οι ελιές, τα λεμόνια και τα αμύγδαλα. Τα τελευταία χρόνια πριν την εισβολή η λεμονοκαλλιέργεια επεκτάθηκε με γοργό ρυθμό σε πολλές περιοχές του χωριού.

Το χωριό εκκλησιαστικά υπαγόταν στην ενορία του Αγίου Γεωργίου Καραβά. Τα παιδιά φοιτούσαν συνήθως στο Δημοτικό σχολείο Παλιοσόφου ή στα Δημοτικά σχολεία Καραβά.

Την περίοδο πριν την εισβολή το χωριό πήρε μια ξεχωριστή ανάπτυξη, αφού σιγά-σιγά ξεκίνησαν να κτίζονται καινούργια σπίτια. Πολλοί ξένοι που αγάπησαν την ομορφιά του τοπίου αγόρασαν περιουσίες στο χωριό και έκτισαν εξοχικά σπίτια.

Στο χωριό πριν την εισβολή κατοικούσαν γύρω στα 50 άτομα που απολάμβαναν το ήσυχο μαγευτικό περιβάλλον κοντά στην ομορφιά της φύσης.

Στο σημείο αυτό θάθελα να αναφέρω ότι στο χωριό Μοτίδες βρισκόταν το αρχηγείο της ομάδας που είχε τομέα ευθύνης τη διαφύλαξη του Καραβά κατά την περίοδο της εισβολής από τις 20 Ιουλίου μέχρι και τις 6 Αυγούστου που καταλήφθηκε το χωριό. Η ομάδα αυτή κάτω από τις οδηγίες του Γιάννη Κίτσιου, κατοίκου του χωριού, παρέμεινε την περίοδο αυτή στον Καραβά όπου αντιστάθηκε στην προέλαση του Τούρκου εισβολέα.

Μόνη μας σκέψη και επιθυμία είναι να αγωνιστούμε με όλα τα μέσα που διαθέτουμε για να επιστρέψουμε στο αγαπημένο μας χωριό και να ξαναζωντανέψουμε αυτόν τον όμορφο παράδεισο που μας περιμένει...

Κυριάκος Γιαννακού

Το ασημένιο επίχρυσο Άγιο Ποτήριο της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου το οποίο διασώθηκε από τον Πορφύριο Οικονομίδη και παραδόθηκε στα γραφεία της Μητρόπολης Κερύνειας στη Λευκωσία όπου φυλάσσεται από τις 16/11/1976.

Η ΑΝΟΙΞΗ ΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ

Δεν λέω πως το μάθημα της ζωγραφικής δεν το αγαπούσα. Αλλά να, πώς να το κάνω, δεν μπορούσα να το κατατάξω στην ίδια μοίρα με τη γυμναστική ή με το μάθημα των Νέων Ελληνικών. Μου άρεσαν βέβαια τα χρώματα και πάντα θα μου αρέσουν. Εκτιμώ τους καλούς πίνακες και παρακολουθώ πού και πού τις εκθέσεις στις γκαλερύ. Όμως ποτέ δε σκέφτηκα στα σοβαρά να πάρω το πινέλο και ν' αρχίσω να σκαρώνω φιγούρες, τοπία κι αφηρημένα σύνολα. Έχω την εντύπωση πως το πινέλο στα χέρια μου, θα νοιώθει το ίδιο άβολα, όπως ένα μολύβι στα χέρια κάποιου δίχρονου παιδιού ... Που προσπαθεί να αποτυπώσει το μικρό του κόσμο, ανάμεσα σ' άμορφες γραμμές στην άσπρη κόλλα.

Τη μοναδική φορά που έπαιξα με τα χρώματα -γιατί στην ουσία έπαιξα στην αίθουσα της τέχνης- και κέρδισα ήταν στα δεκατρία μου χρόνια. Η καινούργια καθηγήτρια στο μάθημα της τέχνης που, ύστερα από μερικές αλλαγές στο διδακτικό προσωπικό, ανέλαβε καθήκοντα τέλος του Απριλίου του 1971, θέλησε να δοκιμάσει τις ικανότητές μας. Και στην πρώτη επαφή της με τους νέους μαθητές της, πήρε ένα επίκαιρο θέμα, την άνοιξη, το 'βαλε μπροστά μας και είπε:

— Ζωγραφίστε το ...

Από τα ανοιχτά παράθυρα της τάξης, κοίταξα έξω. Χάζεψα τη φύση μπόλικη ώρα. Τον Πενταδάκτυλο, τους λεμονόκηπους, τους λόφους του Καραβά και της Λαπήθου, τα σπίτια, τα πουλιά, τον ουρανό, τη θάλασσα ... Όσα χωρούσε η ματιά μου. Και μια ματιά χωρούσε τόσα πολλά! Όσα μπορούσε να φέρει μαζί της και ν' απλώσει αλόγιστα σ' εκείνο το κομμάτι της γης μας η Άνοιξη. Η Άνοιξη ...

— Αυτό είναι λοιπόν το θέμα μας, μουρμούρισα. Αυτά είναι τα χρώματά μας ...

Σε λίγο άφηνα στην έδρα τελειωμένο το έργο μου. Σχημάτισα ένα κοριτσιίστικο πρόσωπο κι έβαλα σ' αυτό, όλα τα χρώματα κι αποχρώσεις που στοιχειοθετούσαν την ομορφιά της Ανοιξιάτικης φύσης ... Της φύσης που απλωνόταν έξω από τα ανοιχτά παράθυρα της τάξης. Και πρόσθεσα σε τούτο το αλλόκοτο πρόσωπο κοριτσιού, ένα χαμόγελο. Ένα γλυκό χαμόγελο ...

Η καθηγήτρια κρατούσε το σχεδιάσμά μου, το κοίταζε και χαμογελούσε. Είχα την εντύπωση πως προσπαθούσε να μιμηθεί το χαμόγελο του κοριτσιού.

— Σ' αρέσουν τα χρώματα; με ρώτησε.

— Αρκετά, της απάντησα.

— Ζωγραφίζεις ωραία, το ξέρεις;

— Σιώπησα.

— Κι' αυτό το χαμόγελο ...

— Είναι η Άνοιξη, συμπλήρωσα.

— Πολύ καλό, μου είπε. Είναι όμορφη η άνοιξη σου.

Έσκυψα στο θρανίο και κοιτούσα τα χέρια μου, σαν να τα ρωτούσα αν είχαν τόσο ικανότητα να φτιάχνουν πράγματα που ν' αρέσουν.

— Μην κοιτάς τα χέρια σου, μου είπε η καθηγήτρια μαντεύοντας τις σκέψεις μου. Δεν είναι αυτά που ζωγράφισαν το χαμόγελο. Στην καρδιά σου ψάξε. Στην καρδιά σου και στη φύση. Εκεί θα βρεις το μάστορα ...

Προχτές, η γειτονοπούλα μου η Μαργαρίτα, δεκατριών χρόνων, μαθήτρια στο γυμνάσιο, ήρθε και με βρήκε. Ήθελε λέει, να τη βοηθήσω να ζωγραφίσει. Να ζωγραφίσει την άνοιξη. Έτσι τους είπε η καθηγήτρια. Να ζωγραφίσουν την άνοιξη ...

— Την άνοιξη; Ναι Μαργαρίτα, θα ζωγραφίσουμε την άνοιξη. Μπορεί να μην είμαι τόσο καλός στη ζωγραφική, αλλά θα τα καταφέρουμε.

Και της διηγήθηκα τη δική μου ιστορία, με τη δική μου άνοιξη. Την ενθουσίασε η ιδέα. Βάλαμε μπροστά. Η Μαργαρίτα στάθηκε και χαμογελούσε. Εγώ τραβούσα πινελιές. Πριν προλάβω να χτίσω το σχέδιο, η Μαργαρίτα το πήρε στα χέρια της.

— Μα αυτό το κορίτσι, μου είπε, δεν είναι η Άνοιξη. Μοιάζει περισσότερο με το ... χειμώνα! Κι' έσκασε στα γέλια. Για δες, συμπλήρωσε η μικρή μου φίλη, ετοιμάζεται να κλάψει ...

Δεν είχε άδικο η Μαργαρίτα. Εκείνο το θλιμμένο πρόσωπο, με τα γκριζα χρώματα δεν μπορούσε να ήταν η άνοιξη.

— Θεέ μου, μурμουρίσα ... Δεν μπορεί να χάθηκαν τα χρώματα ... Δεν μπορεί να ξεχάσαμε την άνοιξη μας ... Πόσα χρόνια, καταλαβαίνω ... Αλλά ...

Από το ανοικτό παράθυρο, κοιτάζα έξω. Απέναντι ο Πενταδάκτυλος και πιο μπροστά απ' αυτόν, τα συρματοπλέγματα. Ήμεινα βουβός και κοιτάζα το βουνό μας. Η ματιά μου δεν σταμάτησε στα βράχια του. Ήθελε να σκαφαλώσει σ' αυτά, να ανέβει στην κορφή του, να κατηφορίσει απέναντι. Να φτάσει στον Καραβά, στη Λάπηθο ... Ήθελε να ξαναμπει στην τάξη του 1971 και ν' ανταμώσει με κείνο το κοριτσιίστικο πρόσωπο. Να ξαναδει εκείνη την άνοιξη. Έπρεπε ν' ανταμώσω ξανά με κείνη την άνοιξη. Να βουτήξω το πινέλλο μου στα χρώματά της και να ζωγραφίσω ...

Ξανάφερα το πινέλλο κι' άρχισα δουλειά. Η Μαργαρίτα έπρεπε να μάθει την άνοιξη ... Είχε δικαίωμα είχε κάθε δικαίωμα, να μάθει για την άνοιξη μας ... Την άνοιξη της ...

Σάββας Κοσιάρης

«Κι αυτό το Κυκλάμινο ριζωμένο στα βράχια του Πενταδάκτυλου ανοίγει κάθε χρόνο τα πέντε ροδίνα πέταλα του με μια κρυφή ελπίδα. Του χρόνου η άνοιξη νάναι η άνοιξη της λευτεριάς...

Ο Παλιόσοφος

Ο Παλιόσοφος ήταν ένα μικρό χωριό στην επαρχία της Κερύνειας. Βρισκόταν σε μια όμορφη τοποθεσία στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου κοντά στην κωμόπολη του Καραβά.

Το χωριό μου συνδύαζε τα τρία βασικά προτερήματα της φύσης. Το βουνό, την πεδιάδα και τη θάλασσα.

Στον Παλιόσοφο βρισκόταν και ο περίφημος και μοναδικός καταρράκτης. Ήταν τόσο όμορφος που οι ξένοι έρχονταν για να τον δουν, να τον φωτογραφίσουν και να τον θαυμάσουν.

Οι περισσότεροι χωριανοί μου πήγαιναν για να εργαστούν στο διπλανό χωριό, τον όμορφο Καραβά. Εκεί υπήρχαν πολλές δουλειές και έτσι όλα τα γύρω χωριά κατέβαιναν εκεί για δουλειά. Η απόσταση απ' τον Καραβά μέχρι το χωριό μου ήταν περίπου δύο μίλια και έτσι οι χωριανοί πηγαινοερχόντουσαν πεζοί ή με τα γαϊδούρια.

Το χωριό μου πήρε το όνομά του από μια παράδοση που λέει ότι τον παλιό καιρό ζούσε στην περιοχή ένας σοφός. Όταν μερικοί βοσκοί κατοίκησαν στο χωριό του έδωσαν το όνομα Παλιός-σοφός.

Η εκκλησία του χωριού μου ήταν μια ωραία γραφική εκκλησία και ήταν αφιερωμένη στην Αγία Παρασκευή. Κάθε 26 του Ιούλη εορτή της Αγίας Παρασκευής γινόταν εκεί πανήγυρις.

Το κύριο εισόδημα του χωριού μου ήταν τα λεμόνια. Το τελευταίο καιρό πριν την εισβολή πολλοί χωριανοί μου καλλιεργούσαν περβόλια με λεμονιές.

Να πως μου περιέγραψε ο πατέρας μου την κατάληψη του χωριού μας από τους Τούρκους.

«Μέχρι τις 20 του Ιούλη του 74 που έγινε η εισβολή περνούσαμε πολύ ωραία. Εκεί που ζούσαμε ξέγνοιαστοι ακούσαμε ότι οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το ένα χωριό μετά το άλλο. Ήρθε και η σειρά του δικού μας χωριού. Η βία και το μίσος του Τούρκου κατακτητή δεν περιγράφονται μέσα σε λίγες λέξεις! Το χωριό μας κατελήφθηκε από τους Τούρκους την περίοδο που έγινε η μεγάλη επίθεση στον Καραβά και τη Λάπηθο γύρω στις 6 Αυγούστου 1974».

Από τότε γίναμε πρόσφυγες και μαζί με την οικογένειά μου κατοικήσαμε στο Καντού. Τον Παλιόσοφο δεν θα τον ξεχάσουμε και θα αγωνιστούμε γι' αυτόν. Ευχή όλων μας «η γρήγορη επιστροφή στα σπίτια μας».